

Cărți, caiete, reviste de teatru

„Liviu Ciulei – regizor pe patru continente“ de Ileana Berlogea

Monografiile închinat regizorilor români contemporani lipsesc cu desăvârșire din bibliotecile noastre și au lipsit decenii la rând, măcar în planul de intenții al editurilor.

Mulți ani, pentru că era nepermis să închini unei personalități cărți ce ar fi adus în prim-plan pe altcineva decât cuplul agramat. Când am scăpat de ei, a început goana nebună după profitul de pe urma cărților și o lungă perioadă ne-am văzut invadați de maculatură. Număram deja câțiva ani buni de când ne-am revenit și editurile serioase (cele vechi) își mențin ținuta, iar altele noi își dirijează cu exigență planurile de apariții. Cu toate acestea, tot n-am avut necesarele monografii. Ele sunt un risc financiar, apoi, materialul se adună greu, mai ales când vrei să prinzi în pagini întreaga creație a unui regizor mânător de efemer. Totuși, Ileana Berlogea și Fundația Culturală „Rampa și Ecranul” și-au asumat fiecare efortul ce-i revenea și, de curând, a apărut monografia închinată lui Liviu Ciulei. Autoarea aparține, după cum mărturisește, „acelor fericiți care au avut prilejul să vadă tot ceea ce a dat teatrului și filmului românesc și acelor nefericiți care nu au reușit să vadă nimic din ceea ce el, marele și inegalabilul Liviu Ciulei a dat lumii”. Cum Liviu Ciulei a fost totdeauna zgârcit cu interviurile, ne-au rămas doar câteva (cele mai multe datorate Andrianei Fianu), în schimb cronicarii noștri și cei din larga lume sunt citați spre reconstituirea întregului traseu de creație pe „patru continente”. O serie de microportrete ne apropie personalitatea creatorului,

îndeosebi cele datorate artiștilor cu care a lucrat, din care, într-o fulgerare, putem intui ceva din cele nespuse și nescrise, dar aparținând ființei creatorului, realismului său „de tip magic”, modului său de a te învălui și lua cu el, sau de a-ți revela universuri nebănuite.

Cartea Ilenei Berlogea vine să umple un gol de informație, dar este, totodată, o adevărată mărturisire de admirație fără limite pentru cel care a marcat puternic, cu patru decenii în urmă, destinul teatrului românesc. (F1.)

Cărți, caiete, reviste de teatru

La aniversară

După ce în timpul Festivalului Dramaturgiei Românești am putut vedea caietul de „promovare” a Naționalului din Timișoara, editat în limba engleză și în superbe condiții grafice, de curând a apărut primul caiet dintr-o serie închinată personalităților ce au creat roli și spectacole pe și pentru scena timișoreană. Mariana Voicu, adică omul care păstrează în arhivele sale riguros orânduite memoria teatrului unde a oficiat ca secretară literară câteva decenii, vrea prin „caietele omagiale” să amintească și reamintească „seriile sacerdoțiului laic al scenei”. Până ne va dăruî o monografie a Teatrului Național din Timișoara, smulge acum un mănunchi de imagini teatrale din lungul lor șir și oferă iubitorilor de teatru repere din creația unui actor care a slujit scena timp de o jumătate de secol: Vladimir Jurăscu. A fost Pietro Gralla din *Act Venețian* de Camil Petrescu, Luca Arbore din *Apus de soare* de Barbu Ștefănescu Delavrancea, Tartuffe al lui Moliere, Despot-Vodă din drama lui

Alecsandri și a mai fost Regele Lear din tragedia lui Shakespeare și mulți, mulți alții numiți Verșinin, Bască, Sile, Ekdal, Cato, Pavlov, Farfuridi, Claudius – ființe ale scenei care au luat din ființa lui de om. Nu trebuie să ostenim în omagierea acestor generoși. (F1.)

Cărți, caiete, reviste de teatru

Odette Kaufman-Blumenfeld „Studiu despre dramaturgia feministă”

Într-o societate dominată de profile masculine puternice, cum este cea românească, cartea Odettei Kaufman-Blumenfeld încearcă și reușește să aducă la rampă existența (deloc de neglijată) a mișcării feministe în teatru. Studiul său pornește, printr-o amplă introducere ce cuprinde definirea feminismului, amplasarea lui în epocă, impactul asupra societății, concentrându-se, apoi, asupra dramaturgiei. Publicat în limba engleză la Editura Polirom-lași, volumul este prefătat de J.M. Welsh care apreciază puterea de penetrare a unui om studios ce provine dintr-o țară a fostului bloc de est, unde feminismul a început să apară timid în societate, nu atât din convingere, cât pentru a încerca să țină pasul cu ceea ce „fierbe” în vest, care a învățat lexiconul teoriei fe4eministe, care a citit criticile necesare. „Cu siguranță, această lucrare va constitui un pionerat în țara sa”, spune J.M. Welsh. Încercarea Odettei Kaufman-Blumenfeld de a aduce „spre centru” lucrări marginale și, totodată, marginalizate, prin natura subiectului sau a conținutului polemic și politic ce se vor a reprezenta dramaturgia femi-

nistă, este, fără îndoială, încununată de succes. Lucrarea tratează pe deoparte creații ale deja cunoscutelor Marsha Norman și Caryl Churchill, iar pe de altă parte lucrări care au fost marginalizate, fiind considerate prea radicale, avangardiste, prea experimentale sau prea politizate pentru curentele vremii.

Lucrarea conține introduceri detaliate ale conceptelor terminologiei din domeniul investigat care ne ajută la familiarizarea cu acesta. Autoarea dorește, încă din introducere, să nu lase nici o fațetă a mișcării feministe nediscuțată, poate pentru a risipi prejudecățile și neîncrederea cititorilor de ambele sexe.

Abia după această vastă introducere, lucrarea se apleacă asupra subiectului propriu-zis: dramaturgia. Discută despre „Topica feministă și strategii de reprezentare” în piesele lui Caryl Churchill, despre cazul Marsei Norman sau „Poate coexista feminismul cu splendoarea Broadway-ului?”, despre „Corpul femeii în piesele lui Karen Malpede”, despre „Istoricizarea în piesele lui Joan Schenkar”.

Ultimul capitol este dedicat curentului „Queer Theatre” și a ceea ce poate fi definit ca fiind „queer”. Un termen care de cele mai multe ori a însemnat degradare, fiind asociat cu insultă, acuză, și care a început să caute noi

conotații, definind un nou set pozitiv de înțelesuri. Particularizând, apariția și succesul unei trupe de lesbiene, „Split Britches”, conferă curentului „queer” calitatea de a-i asocia noțiunii și altceva decât lesbianism, homosexualitate sau bisexualitate. Cartea poate stârni interesul atât prin originalitatea subiectului cât și prin particularitatea tratării mișcării feministe în sensul său larg, prin punerea în lumină a situației femeii în societatea contemporană, și în sensul ei restrâns, acela al mișcării homosexuale în rândul femeilor, ambele ca reacție împotriva unei societăți contemporane dominant masculine. (Daniel Anghel)

Noutăți UNITER

Conform tradiției, ca în fiecare an se organizează **Gala Premiilor UNITER** în ziua de 1 martie.

Juriul care face nominalizările a început o activitate febrilă de vizionare și selecție a spectacolelor de teatru din țară și din București. Propunerile sunt numeroase, ceea ce atestă că stagiunea 1997–1998 a fost bogată cu oferte pe măsură, dificila sarcină de a opta revenind criticilor Cristina Dumitrescu, Florica Ichim și Titel Paraschivescu, care până în 5 februarie trebuie să definitiveze nominalizările. Laureții vor fi desemnați de cel de-al doilea juriu doar în ziua galei.

HAI-HUI

În căutare de noi căi de comunicare și de câștigare a interesului comunității față de teatru în 1999, UNITER demarează Teatrul HAI-HUI.

Repertoriul acestuia este gândit pe două nivele de interes:

a) se adresează copiilor între 4 și 10 ani prin spectacole muzicale interactive. Folosind spontaneitatea acestui public se realizează dezvoltarea creativității și inventivității micilor spectatori.

Acest gen de spectacole se constituie într-o veritabilă „maternitate” producătoare a viitorului public adult.

b) Se adresează adulților prin spectacole cu farse populare, care sunt prilej pentru o comunicare directă și relație interactivă.

Toate spectacolele se desfășoară „hai-hui”, adică în spații neconvenționale, piețe, săli de sport, parcuri etc.

Aceste spectacole populare vor avea ca motto imaginativ cuvintele lui Eugen Ionescu din *Improvizație la Alma*: „un spectacol popular de elită”, ele fiind rezultatul unei spontaneități și al unor improvizații extrem de elaborate.

Trupa va fi constituită din actori profesioniști, studenți, personal tehnic propriu, echipamente de specialitate, scenă mobilă. Activitatea va demara în luna mai. Principiul existenței și funcționării programului este autofinanțarea, ca mijloc principal de existență, fiind în același timp deschis sponsorilor, parteneriatelor și accentuării ideii de mecena. În același timp, este o expresie concretă a înțelegerii reformei teatrale în condițiile economiei de piață.

UNICAV este centrul audio-video al UNITER, bază de producție pusă în slujba lumii teatrului, promovării și păstrării memoriei acestuia.

UNICAV realizează:

a) înregistrări integrale de spectacole pentru crearea unei arhive a teatrului național;

b) materiale promoționale video pentru difuzarea internă și externă;

c) bază video de date pentru casting, regie, scenografie.

La cerere, campanii promoționale, studii de marketing și relaționează contracte teatrale internaționale.